20. 10. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Veřejná služba

V právní literatuře se pojmem veřejná služba označuje právní postavení zaměstnanců veřejné správy, kteří vykonávají činnost úředního charakteru. Lidově řečeno jde o právní postavení úředníků. Veřejná služba je však pojmem širším. Obecně jde o činnost vykonávanou ve veřejném zájmu. Není proto náhodou, že veřejná služba je upravena v § 18 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“). Tímto se dostáváme od činnosti osob zaměstnaných u správních orgánů, jak státních, tak samosprávných, k osobám nezaměstnaným.

Veřejnou službu podle zákona o pomoci v hmotné nouzi vykonávají osoby v hmotné nouzi a uchazeči o zaměstnání vedeni v příslušné evidenci Úřadu práce. V tomto příspěvku popíšeme organizaci veřejné služby.

Veřejná služba v zákoně o pomoci v hmotné nouzi

Veřejnou službou se v tomto zákoně rozumí činnost vykonávaná ve prospěch obcí či jiných subjektů, a to například při zlepšování životního prostředí, v oblasti sociální péče, kulturního a sportovního rozvoje. Nejčastěji je tomu při udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství.

Veřejná služba je osobami v hmotné nouzi nebo uchazeči o zaměstnání (dále jen „osoby“) vykonávána vždy na základě smlouvy uzavřené s krajskou pobočkou Úřadu práce, po předchozí domluvě s obcí nebo jiným subjektem. Za výkon služby nenáleží odměna, není vyplácen plat ani mzda.

Někdo by nyní mohl namítnout, že je to v podstatě práce zdarma, ale není tomu tak. Výkon veřejné služby s sebou nese i určité výhody, např. nárok na podporu v nezaměstnanosti a zvýšenou výši sociálních dávek.

Organizace veřejné služby

Osoby vykonávají veřejnou službu ve prospěch obce či jiných subjektů. Předpokladem pro umístění osob k výkonu veřejné služby je uzavřená písemná smlouva mezi obcí, nebo jiným subjektem, a krajskou pobočkou Úřadu práce. Tato smlouva je uzavřena na základě žádosti o organizování veřejné služby, podané obcí nebo jiným subjektem.

Zájemce o organizování veřejné služby, tj. obec či jiný subjekt, podá žádost krajské pobočce Úřadu práce, kde se vyřízením žádosti zabývá oddělení trhu práce. V rámci oddělení trhu práce žádost projednává hodnotící komise aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „hodnotící komise“). V případě kladného posouzení žádosti hodnotící komisí je následně uzavřena smlouva o organizování veřejné služby. Smlouvu lze uzavřít nejdéle na dobu dvou let, jak je uvedeno ve vnitřním předpisu Úřadu práce. Je-li posouzení žádosti záporné, smlouva není uzavřena. Na uzavření smlouvy o organizování veřejné služby není právní nárok.

Formulář žádosti o organizování veřejné služby a nezbytné přílohy jsou dostupné na webu Ministerstva práce a sociálních věcí. Zde jsou uvedeny i základní informace ke způsobu podání žádosti.

Obec, nebo jiný subjekt, s kterým krajská pobočka Úřadu práce uzavřela písemnou smlouvu o organizování veřejné služby se tímto stává *organizátorem veřejné služby* (dále jen „organizátor“).

Příspěvky pro organizátory

Organizátor může krajskou pobočku Úřadu práce požádat o poskytnutí příspěvku na ochranné pomůcky a pracovní prostředky. Pokud organizátor je plátcem daně z přidané hodnoty, uvede v žádosti i požadovanou výši příspěvku bez daně z přidané hodnoty.

V případě prací vyžadující pracovní prostředky, jako nářadí a jiné pomůcky, kdy nelze odstranit nebo dostatečně omezit rizika u příslušné činnosti a organizátor z toho důvodu poskytuje osobám vykonávajícím veřejnou službu ochranné pomůcky, poskytne krajská pobočka Úřadu práce organizátorovi příspěvek ve výši až 1 000 Kč na jednu osobu vykonávající veřejnou službu (dále jen „vykonavatel“).

Tam kde pracovní oděv nebo obuv osob vykonávajících veřejnou službu nepodléhá mimořádnému opotřebení, znečištění nebo neplní ochranou funkci (výjimkou je např. reflexní vesta) může činit příspěvek za strany krajské pobočky Úřadu práce až 500 Kč na jednoho vykonavatele.

Tato žádost je opět posouzena hodnotící komisí, a to v otázce odůvodněnosti požadované výše příspěvku, který organizátor požaduje. Má-li hodnotící komise dojem, že požadovaná výše příspěvku je neúměrně vysoká, vyzve organizátora k objasnění. Pokud organizátor výši požadovaného příspěvku objasní, je mu příspěvek vyplacen na základě schválení žádosti hodnotící komisí. V případě, že výše požadovaného příspěvku není organizátorem objasněna, krajská pobočka Úřadu práce poskytne příspěvek v nižší než požadované výši.

Příspěvek na konkrétního vykonavatele poskytuje pouze jednou. Organizátor tak nemůže opakovaně žádat poskytnutí příspěvku tehdy, když k němu opakovaně nastupuje k výkonu veřejné služby jedna a ta samá osoba.

Pojištění osob vykonávajících veřejnou službu

Zákon o pomoci v hmotné nouzi stanoví, že krajská pobočka Úřadu práce uzavírá pojistnou smlouvu kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou osoba vykonávající veřejnou službu způsobí nebo která jí bude způsobena, pokud se s obcemi nebo dalšími subjekty nedohodne jinak. Povinnost uzavřít pojistnou smlouvu je tak primárně stanovena krajské pobočce Úřadu práce. Je možné zvolit i jiný postup, pokud s tím bude organizátor veřejné služby souhlasit a dojde k uzavření dohody. Shodný obsah je uveden i v § 18 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Uzavře-li pojistnou smlouvu organizátor (obec nebo jiný subjekt) a tato smlouva bude určena pouze pro výkon veřejné služby, bude krajská pobočka Úřadu práce refundovat náklady na toto pojištění.

Uzavřená pojistná smlouva nebo její dodatek se musí týkat všech vykonavatelů veřejné služby u organizátora.

Zařazení k výkonu veřejné služby

Podle zákona o pomoci v hmotné nouzi je výkon veřejné služby určen pro příjemce dávek pomoci v hmotné nouzi a pro uchazeče o zaměstnání. Zde je dobré zmínit to, že osoba, která pobírá dávky pomoci v hmotné nouzi, nemusí být vždy současně i uchazečem o zaměstnání a naopak.

Krajská pobočka Úřadu práce výkon veřejné služby nabízí ve dvou svých útvarech současně, a to na úseku zprostředkování zaměstnání a na oddělení pomoci v hmotné nouzi.

Na úseku zprostředkování zaměstnání by měli zprostředkovatelé nabízet uchazečům o zaměstnání výkon veřejné služby. Zde by to mělo být formou motivace k aktivitě vedoucí k získání zaměstnání. Tuto aktivitu je pak možné sjednat v rámci individuálního akčního plánu, který může uchazeč o zaměstnání s krajskou pobočkou Úřadu práce uzavřít kdykoliv od počátku své evidence. Ovšem nejpozději po uplynutí pěti měsíců nepřetržité evidence je individuální akční plán vypracován vždy.

Pro uchazeče o zaměstnání má výkon veřejné služby význam především v tom, že opět dochází k výkonu pravidelné činnosti, kde se musí řídit pokyny, dodržovat bezpečnost práce a udržuje si nebo osvojuje si pracovní návyky. To může v budoucnu ovlivnit jeho šance na získání zaměstnání. Vždy bude lépe vypadat zájemce o zaměstnání, který vykonával veřejnou službu na rozdíl od toho, který se přišel ucházet o zaměstnání pouze s doporučenkou v ruce.

Na oddělení pomoci v hmotné nouzi to probíhá jiným způsobem. Zde je výkon veřejné služby nabízen příjemcům dávek pomoci v hmotné nouzi, a to především těm osobám, které je soustavně pobírají déle než šest měsíců.

V případě, že bude mít osoba o výkon veřejné služby zájem, je následně sepsána dohoda o výkonu veřejné služby mezi ním a krajskou pobočkou Úřadu práce. V této dohodě je uvedeno u jakého organizátora veřejné služby bude osoba umístěna. Od té doby se pak jedná o vykonavatele veřejné služby.

Pokud osoba o nabízený výkon veřejné služby neprojeví zájem, nebo projeví nesouhlas, je tato skutečnost zaznamenána v protokolu o jednání. Informace se následně předá z útvaru pomoci v hmotné nouzi na útvar zprostředkování zaměstnání, pokud je osoba současně i uchazečem o zaměstnání. Útvar zprostředkování zaměstnání na základě této informace věnuje takové osobě zvýšenou péči.

Povinnosti organizátora veřejné služby

Organizátor, u kterého nastoupili vykonavatelé veřejné služby, má určité povinnosti. Patří k nim, mimo jiné, nejpozději do desátého dne následujícího měsíce zaslat krajské pobočce Úřadu práce vyplněnou Evidenci vykonavatelů veřejné služby. V tomto dokumentu je uveden seznam vykonavatelů u něj činných a celkový počet vykonaných hodin za předchozí kalendářní měsíc s hodnocením. Organizátor také jednotlivým vykonavatelům předává vyplněný formulář Evidence docházky vykonavatele veřejné služby, kde je uveden celkový počet vykonaných hodin. Tento formulář následně vykonavatel odevzdá krajské pobočce Úřadu práce.

Bc. Lukáš Polách

e-mail: Polach.L@email.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Lze sjednat kupní smlouvu s „utajenou“ kupní cenou?
- Novela stavebního zákona: přehled změn a dopadů do praxe po dokončení legislativního procesu
- Energetická náročnost budovy jako cenotvorný faktor
- Přechodná ustanovení novely stavebního zákona – co s vydaným závazným stanoviskem a JES?
- Koncentrace řízení v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu
- Aktuální závěry ÚS a ESLP k právům biologického otce (První část – judikatura Ústavního soudu ČR)
- Podílové spoluvlastnictví manželů po rozsudku SDEU ve věci C-300/25 Duftošek
- Předkupní právo jako možná past
- Sleva z kupní ceny vadné nemovitosti podle aktuální judikatury Nejvyššího soudu
- Povinnosti transparentnosti podle AI Actu
- Když rodič nepředá dítě - náhradní péče a úhrada nákladů podle novely rodinného práva